

VYHLÁSENIE PREDKLADATEĽA

Návrh Partnerskej dohody Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027 sa predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky s rozporami s:

- Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava:

Pripomienka č. 12 ku kapitole 7. Predbežné pridelenie finančných prostriedkov z každého z fondov, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda podľa cieľov politiky, špecifického cieľa FST a technickej pomoci na vnútroštátnej a prípadne regionálnej úrovni (textová časť, s. 65)

Text pripomienky: V prípade územia UMR v Bratislavskom regióne sa jeho alokácia vypočítala ako stanovený podiel z alokácie EFRR určenej pre viac rozvinuté regióny. Alokácia územia UMR v menej rozvinutých regiónoch nesmie klesnúť pod 80 % alebo vzrásť nad 150 % jeho alokácie v programovom období 2014 – 2020 (tzv. pravidlo „safety net“).

Odôvodnenie pripomienky: Žiadame vynechať časť textu: „Predmetné pravidlo sa vzťahuje len na územia UMR v menej rozvinutých regiónoch, ktoré boli oprávnené na financovanie v programovom období 2014 – 2020.“ Žiadame, aby bolo pravidlo „safety net“ zachované aj vo viac rozvinutom regióne, keďže porušenie tohto pravidla v jednom regióne je porušením zásady rovnakého zaobchádzania, ktoré vedie k tomu, že na 1 obyvateľa Bratislavy ako najväčšej metropoly je príspevok len vo výške cca. 34 eur na obyvateľa, kým v iných UMR je to cca. 361 eur na obyvateľa (vlastný výpočet). Zároveň žiadame zdefiniovať v P Slovensko a relevantných prílohách osobitné opatrenie 2.8.3.A pre udržateľnú mestskú mobilitu v hl. meste Bratislava. Vplyv navrhovanej zmeny na činnosť Bratislavy - ÁNO Popis vplyvu zmeny Nižší príspevok z eurofondov v rámci nástroja udržateľného mestského rozvoja. Obmedzenie financovania niektorých oblastí rozvoja.

Stanovisko predkladateľa:

Pravidlá výpočtu pre UMR Bratislava sa zmenili v nadväznosti na to, že pre BSK ako celok bolo z Kohézneho fondu osobitne vyčlenených 300,1 mil. EUR na udržateľnú mobilitu v BSK. Zároveň pôvodná metodika výpočtu bola nastavená pre úroveň transferu 10 % do BSK, pričom v súčasnosti je to len 5 % a môžeme očakávať ešte zníženie pod 5 % vo finálnej verzii Programu Slovensko. Nie je možné preto pre BSK uplatniť rovnaké pravidlá ako pre UMR z menej rozvinutých regiónov, ale pristúpiť k diferenciácii.

Vytvorenie osobitného opatrenia 2.8.3.A nie je predmetom PD SR.

Informácia v návrhu PD SR o metodike, ako aj alokáciách je indikatívna a bude spresnená v Programe Slovensko, ktorý bude predmetom pripomienkovania - v tomto zmysle bola upravená textácia v návrhu PD SR. Bolo doplnené tiež slovo „minimálne“ pri uvedení celkovej alokácie na UMR.

Ambíciou MIRRI SR je navýšiť celkovú alokáciu na IÚI, ako aj rozšíriť okruh aktivít oprávnených pre IÚI.

Rozpor nebol odstránený.

- Žilinský samosprávny kraj:

K strana 65, časť Alokačná metóda pre 8 regiónov NUTS 3. Žiadame text upraviť nasledovne: " - finálna alokácia pre každý oprávnený región bola vypočítaná na základe zohľadnenia počtu populácie, regionálneho HDP a miery nezamestnanosti. Aplikácia kritérií, určila poradie regiónov podľa výšky alokácie. Zároveň, finálna alokácia pre každý región nie je nižšia ako 100 % alebo vyššia ako 150 % jeho alokácie v programovom období 2014 – 2020 (tzv. pravidlo „safety net“). Aplikácia pravidiel "safety net" nemení poradie regiónov stanovené výpočtom alokácie podľa stanovených kritérií."

Odôvodnenie: V rámci alokačnej metódy boli zvolené kritéria pre výpočet alokácie, ktoré odrážajú súčasný stav regiónov a je potrebné ich rešpektovať. Aplikácia "safety net" v súčasnom nastavení "poprela" výsledok stanovený na základe týchto kritérií, nezohľadňuje ho, nerešpektuje tak aktuálne postavenie jednotlivých regiónov, ale vychádza len z nastavení z roku 2014. "

Stanovisko predkladateľa:

Aplikáciou použitých kritérií sa neurčovalo poradie regiónov podľa výšky alokácie, ale ich potenciálna alokácia. Preto nesúhlasíme s doplnením predmetnej vety. Zároveň nesúhlasíme so skrátením predposlednej vety a doplnením poslednej vety. Práveže aplikácia "safety net" vo vzťahu k alokácii 2014 - 2020 mala vplyv na alokáciu niektorých regiónov. V prípade ŽSK dokonca aplikovanie tejto "safety net" zvýšilo jeho alokáciu:

- alokácia ŽSK v 2014 - 2020: 92,6 mil. EUR

- alokácia ŽSK vypočítaná podľa použitých kritérií z novembra 2021 (safety net 80 % - 150 %): 86,6 mil. EUR

- alokácia ŽSK vypočítaná podľa použitých kritérií z februára 2022 (safety net 100 % - 150 %): 92,6 mil. EUR

Informácia v návrhu PD SR o metodike, ako aj alokáciách je indikatívna a bude spresnená v Programe Slovensko, ktorý bude predmetom pripomienkovania - v tomto zmysle bola upravená textácia v návrhu PD SR.

Ambíciou MIRRI SR je navýšiť celkovú alokáciu na IÚI, ako aj rozšíriť okruh aktivít oprávnených pre IÚI.

Rozpor nebol odstránený.

- Hromadná pripomienka - splnomocnení zástupcovia:

Juraj Melichár, Priatelia Zeme-CEPA

Lucia Szabová, Klimatická koalícia

Dan Kollár, Cyklokoalícia

Petra Čakovská, Spoločnosť ochrany spotrebiteľov

Na s. 24 v časti Podpora energetickej efektívnosti a znižovania emisií skleníkových plynov - Očakávané výsledky navrhujeme 4. odrážku upraviť nasledovne: „zvyšovania podielu OZE v systémoch zásobovania teplom a chladom, ako aj nahradenie fosílnych palív úsporami a OZE, najmä pre zabezpečenie vykurovania a chladenia,“

Odôvodnenie : 1. Nesmieme podporovať zvyšovanie závislosti na zemnom plyne zo zahraničia, najmä kvôli geopolitickým problémom. Obnovou budov a obnoviteľnými zdrojmi, totiž, môžeme znížiť závislosť na fosílnom plyne zo zahraničia a finančnú podporu nedemokratickým režimom. Za posledných desať rokov odišlo zo Slovenska viac ako 15 miliárd eur za dovoz zemného plynu. 2. Súčasnú znenie Partnerskej dohody ráta pri opatreniach na zlepšenie kvality ovzdušia len so zemným plynom. To nezlepší kvalitu ovzdušia, pretože ignoruje sociálnu realitu v slovenských regiónoch. 3. Sme presvedčení, že ľudia, ktorí majú dosť peňazí na vykurovanie domácností zemným plynom, ním už dávno kúria. Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) odhadla náklady na kúrenie zemným plynom na 1385 € ročne a drevom na 943 € ročne. Z terénnej práce Spoločnosti ochrany spotrebiteľov vyplýva, že sociálne zraniteľné domácnosti si zabezpečujú palivá rôznymi spôsobmi aj s nákladmi do 250 € ročne. Využívanie zemného plynu ako zdroja vykurovania je pre ne ekonomicky nemožné. 4. Navyše, ceny zemného plynu v roku 2021 veľmi výrazne vzrástli, čo zvyšuje aj cenu elektrickej energie. Je potrebné znížiť v prvom rade energetickú potrebu obnovou budov. Samozrejme, treba zohľadniť špecifiká sociálne zraniteľných domácností a administratívnu náročnosť Európskych štrukturálnych a investičných fondov. 5. Takto nastavené opatrenie nezohľadňuje fakt, že viacero oblastí so zhoršenou kvalitou ovzdušia sa nachádza v regiónoch, ktoré nie sú a nikdy nebudú plynofikované. Ich obyvatelia sú teda vylúčení z možnosti čerpania dotácií na zlepšenie kvality ovzdušia z Operačného programu Slovensko. 6. Ceny fosílnych palív, vrátane zemného plynu budú z dlhodobého hľadiska rásť kvôli tomu, že ich dopady na zmenu klímy budú čoraz viac zarátané do ceny pre spotrebiteľov. 7. Zemný plyn je fosílna palivo a je preukázané, že vykurovanie zemným plynom má podobný ba až horší dopad na klímu ako vykurovanie uhlím. Metán, ktorý uniká nespálený do ovzdušia počas ťažby a distribúcie zemného plynu je až 82 krát silnejší skleníkový plyn ako oxid uhličitý. Kotle na zemný plyn ako náhrada kotlov na tuhé palivo by síce mohli pomôcť znížiť znečistenie ovzdušia pevnými časticami, ale vytvárajú ďalší problém - prispievajú k prehĺbovaniu klimatickej krízy. 8. Ani zelený vodík nie je vhodným riešením, lebo prímiešanie 5-20% vodíka do zemného plynu zakonzervuje závislosť a zraniteľnosť voči fosílnemu zemnému plynu zo zahraničia. 9. Mimovládne organizácie zároveň ponúkajú ministerstvám spoluprácu zdieľaním údajov z terénneho prieskumu, prinášaním príkladov dobrej praxe zo Slovenska a zahraničia a spoluorganizovaním konštruktívneho dialógu medzi rezortami a s inými expertami/kami.

Stanovisko predkladateľa:

V texte Partnerskej dohody je striktné členenie v zmysle legislatívy EÚ na časť týkajúcu sa OZE a časť týkajúcu sa energetickej efektívnosti (úsporám). Táto časť sa týka výlučne OZE, nie energetickej efektívnosti. Text bol čiastočne upravený nasledovne: „znižovanie využívania fosílnych palív prostredníctvom zvyšovania podielu OZE v systémoch zásobovania teplom a chladom, vrátane využívania biometánu a zeleného vodíka“

Aj v zmysle zaslaných zásadných pripomienok iných subjektov (Klub 500, Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR, Republiková únia zamestnávateľov), ktorí trvali na uvedení možnosti využitia vodíka a biometánu, ako cieľa podpory, trváme na uvedení navrhovaného textu.

Rozpor nebol odstránený.

- Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti

Vlastný materiál, str. 33: Predkladaný zámer hodnotíme ako nedostatočný a nesystémový. Nereflektuje aktuálny stav a status quo zariadení pre deti do troch rokov veku, potreby rodín, záväzky SR vyplývajúce z medzinárodných dohôd ani zámery deklarované Národnou stratégiou rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti na roky 2022-2030. Apelujeme na systémovú podporu pre rodičov detí, ktorá zahŕňa nielen dobudovanie kapacít, ale aj dostatočné využívanie už existujúcich kapacít v podobe príspevku na starostlivosť adresovanú priamo rodinám a poskytovateľom starostlivosti o deti. Odôvodnenie: Dobudovanie kapacít je obmedzenou a málo adresnou pomocou rodinám s malými deťmi. V súlade s Národnou stratégiou rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti na roky 2022-2030, ktorá hovorí: "V rámci uplatňovania a princípov hospodárnosti, efektívnosti, účelnosti a účinnosti vynakladania verejných prostriedkov je žiaduce nájsť optimálny spôsob finančnej podpory existujúcich zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa" je potrebné vytvoriť iný adresnejší mechanizmus podpory smerujúci priamo k rodičovi, ktorý si na základe potrieb rodiny slobodne a flexibilne vyberá formu starostlivosti pre svoje dieťa formou príspevku na starostlivosť o deti v rannom veku. SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV o rozvoji zariadení starostlivosti o malé deti na účely zvýšenia účasti žien na trhu práce, zabezpečenia rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom pracujúcich rodičov a zaistenia udržateľného a inkluzívneho rastu v Európe hovorí obdobne.

Vyjadrenie predkladateľa:

Návrh PD SR bol na základe pripomienok EK výrazne skrátenejší a upravený. Nový návrh počíta so systémovou podporou problematiky, a to v rámci priority Adaptabilný a prístupná trh práce: „zlepšovanie rodovej rovnosti na trhu práce, rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom, dostupnosti starostlivosti o odkázané osoby (najmä o deti do 3 rokov) a podpora zdravého, bezpečného a prispôsobeného pracovného prostredia, ktoré umožní zvýšiť a predĺžiť účasť na trhu práce“.

Na úrovni výsledkov je potrebné komplexne zohľadniť nasledovné merateľné ciele, dosahované prostredníctvom podpory z ESF+ a EFRR:

- zvýšenie podielu zamestnanosti žien vo veku 20 – 39 rokov na trhu práce do roku 2030 na 67%
- zníženie rozdielu v zamestnanosti žien a mužov aspoň o polovicu do roku 2030
- vytvorenie aspoň 1000 nových miest v zariadeniach starostlivosti o deti do 3 rokov

Zároveň je treba pripomenúť, že návrh PD neobsahuje všetky, ale len hlavné očakávané výsledky, pričom ich uvádza v merateľnom formáte. Podporované aktivity budú v súlade s národným strategickým rámcom, ktorý je tvorený aj Národnou stratégiou rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti na roky 2022-2030.

Rozpor nebol odstránený.

Vlastný materiál, str. 34 - 35: Samostatnou kapitolou v rámci podpory digitalizácie je režim digitálneho príspevku, ktorý navrhujeme začleniť do Partnerskej dohody po partnerskom dialógu medzi socio-ekonomickými partnermi a štátom. Odôvodnenie: Pripomienku zdôvodňujeme na základe 2 roky trvajúcej iniciatívy zdola za jeho zavedenie, ktorú podporujú všetky školské asociácie. Ide o systémové riešenie, ktorého benefity je potrebné vyčíslit' medzirezortne aj z pohľadu jeho návratnosti. Viac informácií k tejto iniciatíve je tu:

<https://www.institutdusevnejprace.sk/digitalny-prispevok/>

Vyjadrenie predkladateľa:

PD SR predstavuje strešný a rámcový dokument, definuje základné východiská a hlavné výsledky na národnej úrovni. Návrh PD SR bol zároveň s prebiehajúcim MPK upravovaný na základe pripomienok EK. Typy aktivít, spôsob realizácie, metódy realizácie, ako aj čiastkové/konkrétne výsledky majú byť uvedené v Programe Slovensko.

Cieľom, ktorý chceme dosiahnuť na úrovni dokumentu PD SR je zvýšenie digitálnych zručností či digitalizácie. Digitálny príspevok je jedným zo spôsobov ako tento cieľ dosiahnuť, ide o aktivitu. Aktivita spočívajúca v podpore digitálneho príspevku (najskôr pilotne) bude zadaná v Programe Slovensko. Pilotne najskôr preto, že v rámci iných pripomienok k podpore digitálneho príspevku sami predkladatelia uvádzajú, že ide o aktivitu, ktorú musia nastaviť vo vzájomnej spolupráci MIRRI SR, MPSVR SR a MŠVVŠ SR.

Rozpor trvá

Vlastný materiál, str. 34 - 35: V rámci podpory wellbeingu navrhujeme napr. kvantifikovať očakávaný výsledok nasledovne: znížiť podiel škôl, ktoré sa stretávajú s prejavmi sociálno-patologických javov (nenávisťné prejavy, šikana, extrémizmus) oproti 86,3% v školskom roku 2019/2020. prípadne znížiť mieru šikanovania žiakov na školách pod úroveň priemeru krajín OECD (menej ako 19 % - merateľný ukazovateľ v štúdiu PISA). Zároveň však navrhujeme zamerať pozornosť na kvantifikáciu výstupov z pohľadu podpory novej kultúry na školách, udržiavania wellbeingu všetkých aktérov a podporu dobrej klímy (napr. https://www.ssi.sk/wp-content/uploads/2021/02/Interna_evalvacia_skoly.pdf) . Merateľné ukazovatele navrhujeme vyvodit' napr. zo správ Štátnej školskej inšpekcie (<https://www.ssi.sk/spravy-z-inspekci/>), HBSC štúdie (<https://hbcslovakia.com/>) alebo aj dostupných domácich zdrojov, ktoré vznikli v čase pandémie (https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/8/vyskumna-sprava-prezivanie-a-spravanie-deti-a-mladeze-na-slovensku-pocas-pandemie-1.pdf) alebo aj pred ňou (https://www.nucem.sk/dl/3476/Pohoda_a_prosperita_%C5%BEiaka.pdf). Taktiež navrhujeme samostatne pracovať s témou prevencie radikalizmu, a to tak podporou demokratizačných a participatívnych procesov napr. aj zvýšením participácie detí a mladých ľudí na živote v slovenskej spoločnosti (najmä na úrovni škôl a samospráv), ako aj podporou osvetu a vzdelávania v týchto témach. Odôvodnenie: Pripomienka vychádza zo skutočnosti, že je potrebné podporiť prevenciu a neriešiť len následok. Celosvetovo uznávaní reformátori (Fullan, Sahlber, Zhao) poukazujú na potrebu podpory týchto procesov, ktoré sú predpokladom akéhokoľvek procesu učenia sa.

Vyjadrenie predkladateľa:

PD SR predstavuje strešný a rámcový dokument, definuje základné východiská a hlavné výsledky na národnej úrovni. Návrh PD SR bol zároveň s prebiehajúcim MPK upravovaný na základe pripomienok EK. Typy aktivít, spôsob realizácie, metódy realizácie, ako aj čiastkové/konkrétne výsledky majú byť uvedené v Programe Slovensko.

Zpracovaný výsledok: "• znížiť podiel škôl, ktoré sa stretávajú s prejavmi sociálno-patologických javov (napr. nenávisťné prejavy, šikana, extrémizmus) oproti 86,3 % v školskom roku 2019/ 2020" a "• zlepšiť wellbeing učiteľov, nakoľko 95 % učiteľov pociťuje vo svojej práci stres "

Témy "podpory novej kultúry na školách, udržiavania wellbeingu všetkých aktérov a podporu

dobrej klímy" budú uvedené a podporované ako súčasť aktivít v P SK.

Rozpor nebol odstránený.

Vlastný materiál, str. 8: Navrhujeme v dokumente v kontexte vzdelávania používať pojem wellbeing a duševné zdravie ako jeho podmnožinu. Taktiež navrhujeme, aby sa stal jedným z prioritných cieľov v rámci cieľa 4 PD. Za dôležité vnímame jeho významnú úlohu pri prevencii sociálno-patologických javov. Súčasťou tejto prevencie môže byť aj podpora demokratizačných procesov v školách (napr. výskum SKU) a to aj medzi deťmi a mladými ľuďmi (<https://osf.sk/wp-content/uploads/2020/06/Strategia-participacie-25062020.pdf>). Taktiež koncept duševného zdravia navrhujeme zakomponovať aj do oblasti sociálnej a zdravotníckej, prípadne mu vytvoriť samostatný priestor. Odôvodnenie: Pojem "wellbeing" (Wellbeing žiaka je stav, v ktorom môžeme v podporujúcom a podnetnom prostredí plne rozvíjať jeho fyzický, kognitívny, emocionálny, sociálny a duchovný potenciál a žiť s ostatnými plnohodnotný a spokojný život. <https://www.ssi.sk/2021/11/18/elementor-6271/>) je pod vplyvom pandémie často používaný v nadnárodnom priestore (dokumenty OECD, OSN, UNICEF), jeho ekvivalent v slovenskom jazyku neexistuje. Wellbeing (<https://drive.google.com/file/d/1ysx9pVcWzx6l194fFChq1vNP40hyliuj/view>) všetkých aktérov vo vzdelávaní sa podľa svetových lídrov v oblasti vzdelávania ukazuje ako nevyhnutný predpoklad pre akýkoľvek proces učenia sa v ďalšom desaťročí (Fullan, Sahlberg, Zhao a pod.). Na absenciu wellbeingu poukazovali mnohé prieskumy z 1. vlny pandémie (ŠRVŠ, VÚDPaP a pod.). Akútnosť tejto témy sa pre SR prejavila v podobe samostatného komponentu PO, ktorý však nezahŕňa štádium prevencie a jeho prepojenie so vzdelávaním, čo by v rámci komplementarity mohlo byť podporené práve cez PD/OP.

Vyjadrenie predkladateľa:

PD SR predstavuje strešný a rámcový dokument, definuje základné východiská a hlavné výsledky na národnej úrovni. Návrh PD SR bol zároveň s prebiehajúcim MPK upravovaný na základe pripomienok EK. Typy aktivít, spôsob realizácie, metódy realizácie, ako aj čiastkové/konkrétne výsledky majú byť uvedené v Programe Slovensko.

Do časti 2 PD SR bol do výsledkov v prioritne Kvalitné inkluzívne vzdelávanie doplnený výsledok ":

- znížiť podiel škôl, ktoré sa stretávajú s prejavmi sociálno-patologických javov (napr. nenávisťné prejavy, šikana, extrémizmus) oproti 86,3 % v školskom roku 2019/ 2020
- zlepšiť wellbeing učiteľov, nakoľko 95 % učiteľov pociťuje vo svojej práci stres

Wellbeing a duševné zdravie bude ďalej rozpracovaný v návrhu Programu Slovensko, t. j. dokumente, ktorý je určený na vyššiu mieru detailu vrátane popisu aktivít. Podpora demokratizačných procesov v školách v tomto kontexte predstavuje aktivitu, ktorá bude tiež do Programu Slovensko doplnená.

Rozpor nebol odstránený.